

Ljubljana, 16. september 2021

POGLED NA IZOBRAŽEVANJE 2021 – EDUCATION AT A GLANCE 2021

POUDARKI

Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) je 16. septembra 2021 uradno objavila mednarodni zbornik kazalnikov v izobraževanju [Education at a Glance \(EAG\)](#), "Pogled na izobraževanje" 2021, ki daje najobširnejši pregled izbranih mednarodno primerljivih podatkov o stanju in učinkih izobraževanja v 38 državah članicah OECD in partnerskih državah. Poudarki, preglednice in grafični prikazi s celotno publikacijo so dostopni na spletnih straneh OECD, navedenih ob koncu tega besedila, letos je EAG prvič objavljen tudi kot [interaktivna publikacija](#). Ob EAG-ju je izšlo tudi poročilo [o vpliv epidemije COVID na izobraževanje](#).

V nadaljevanju vam predstavljamo nekatere poudarke iz publikacije EAG 2021. Podatki o Sloveniji so prikazani primerjalno glede na povprečje v državah OECD.

1. Osrednja tema EAG 2021 je pravičnost v izobraževanju

EAG s pomočjo podatkov ponuja pogled na vse ravni izobraževanja – od predšolske vzgoje in varstva v zgodnjem otroštvu preko osnovnošolskega, srednješolskega do terciarnega izobraževanja. Prikaže jih glede na različne značilnosti, kot so spol, starost, lastnina izobraževalne ustanove, področje izobraževanja, vrsta programa, letos pa tudi glede na socialno-ekonomski status, državo izvora, geografski položaj ipd., saj je v središču pozornosti publikacije *Pogled na izobraževanje 2021* **pravičnost v izobraževanju**. Publikacija se poglobljeno se posveča enakim možnostim pri dostopu, vključenosti, doseganju učnih rezultatov in napredovanju pa tudi usposabljanju učiteljev za raznolikost v razredu.

Kot je v uvodu v letošnji EAG zapisal Mathias Cormann, generalni sekretar OECD: »Primerjave kažejo, da sta izboljšana socialna mobilnost in večja pravičnost res mogoči, pri čemer se lahko učimo pri najpravičnejših izobraževalnih sistemih, ki izkazujejo velik pomen zgodnjega vključevanja v vzgojo in izobraževanje. S tem otroci, zlasti tisti iz prikrajšanih okolij, pridobijo trdne temelje – razvijajo kognitivne, socialne in čustvene spretnosti kot tudi trajno navado učenja, ki jih bo spremljala skozi življenje. Za ta namen so potrebne naložbe v učitelje, da lahko razvijejo zmožnost razumevanja potreb posameznih učencev in temu ustrezno prilagodijo svoje učne strategije.«.

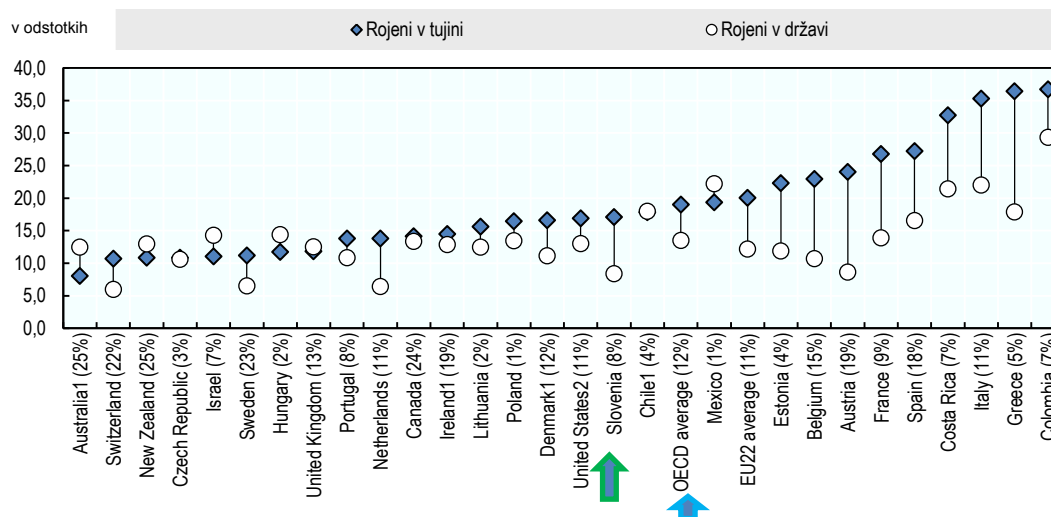
Slovenija po vključenosti otrok v predšolskem obdobju nad povprečjem OECD

V Sloveniji je kar 44 % mlajših od treh let v letu 2019 obiskovalo vrtce ter 92 % otrok, starih 3–5 let (OECD: 25 oziroma 83 %). Zasebne vrtce v državah OECD obiskuje skoraj tretjina vključenih v predšolsko vzgojo in varstvo, v Sloveniji je takih le 6 %. (Tabela B2.2.)

Priseljensko ozadje, socialno-ekonomski status, razlike med spoloma predstavljajo izziv pri zagotavljanju enakih možnosti v izobraževanju

Podatki EAG 2021 kažejo, da izziv še vedno predstavljajo **doseganje vsaj srednješolske izobrazbe** in zagotavljanje enakih možnosti za doseganje rezultatov izobraževanja – petina odraslih v OECD nima srednješolske izobrazbe (v Sloveniji le slaba desetina). (Tabela A1.1.) Leta 2019 je v približno četrtini držav OECD vsaj 10% mladih, starih 15–19 let, predčasno opustilo šolanje. Slovenija s 3,7 % sodi med pet držav, kjer je delež mladih, ki niso v izobraževanju in tudi niso zaposleni (NEET), pod 4 % (OECD povprečje 8,2 %). (Tabela A2.2.) V Sloveniji 10 % mladih odraslih, starih 18–24 let, ni niti v izobraževanju niti niso zaposleni, v OECD je takih povprečno 15 %. (Tabela A2.1.)

Slika 1: Odstotek rojenih v državi oziroma v tujini, starih 15–29 let, ki se ne izobražujejo oziroma usposablajo in niso zaposleni (NEET), 2020

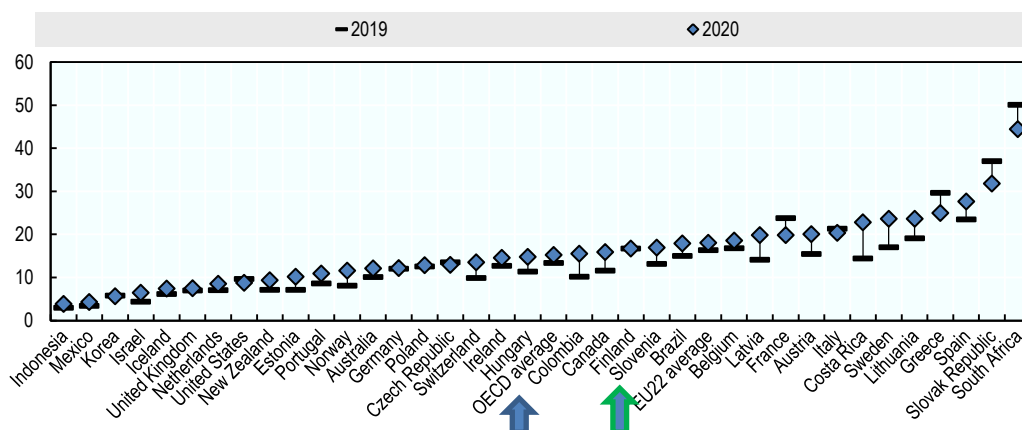

VIR: EAG 2021, Slika A2.4.

Kot je zapisano v povzetkih publikacije EAG 2021, "ima med dejavniki, ki vplivajo na uspešnost izobraževanja, socialno-ekonomski status večji vpliv na pismenost 15-letnikov kot spol ali država izvora. **Socialno-ekonomski status** vpliva tudi na usmeritev programa, ki jo izberejo šolajoči, saj se učenci, katerih starši nimajo terciarne izobrazbe, ki kaže na socialno-ekonomski status, pogosteje vpišejo v srednje poklicne in strokovne programe kot v splošne programe (gimnazije). Tisti brez srednješolske izobrazbe so prikrajšani na trgu

dela." V povprečju so mladi odrasli brez pridobljene srednješolske izobrazbe pogosteje brezposelni kot njihovi vrstniki. Na dvig deleža le-teh v letu 2020 je v Sloveniji imela epidemija še posebej velik vpliv, saj se v primerjavi z letom prej dvignil bolj (4 odstotne točke) kot povprečno v OECD (2 odstotni točki). (Tabela A.3.3.)

Slika 2: Trend stopnje brezposelnosti odraslih, starih 25–34 let, z manj kot srednješolsko izobrazbo, 2019 in 2020

Vir: EAG 2021, Slika A3.1.

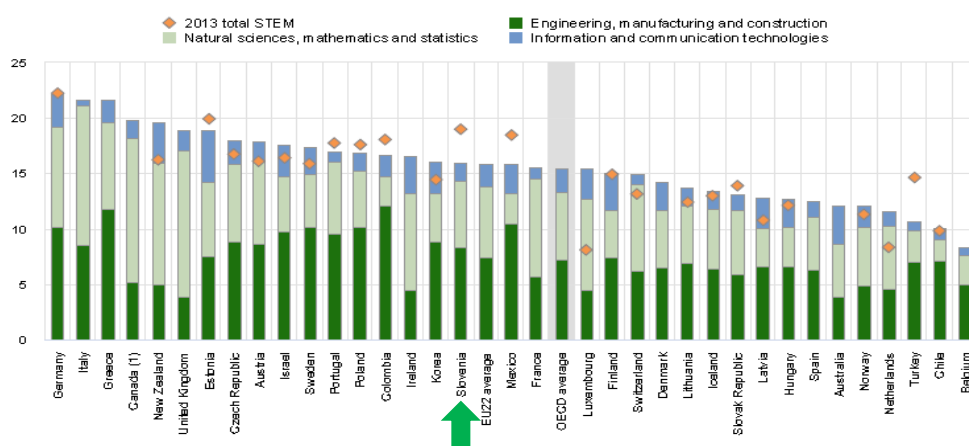
Na izobraževalno pot vpliva tudi **priseljensko ozadje** – v večini držav OECD mladi priseljenci manj pogosto pridobijo srednješolsko izobrazbo kot njihovi vrstniki, rojeni v državi. Podobno je z deležem zaposlenih terciarno izobraženih priseljencev. V Sloveniji je 12 % odraslih, starih 25–64 let, ki so rojeni v tujini (OECD 17 %). Od rojenih v tujini, ki so se priselili po 16 letu, jih skoraj četrtina nima srednješolske izobrazbe (OECD 21 %). Od tistih, ki so prispeli do dopolnjenih 15 let, je takih dobra desetina (OECD 21 %), rojenih v Sloveniji pa 8 % (OECD 17 %). (Tabela A1.3.)

Razlike med spoloma glede izobraževanja in pridobljene izobrazbe ostajajo velike. V zadnjih desetletjih se je dvignila izobrazbena raven prebivalcev, a več koristi od tega so imele ženske kot moški. Mlade ženske v državah OECD pogosteje kot vrstniki pridobijo srednješolsko izobrazbo. Večji delež dijakinj se odloča za vpis v programe splošnega kot poklicnega in strokovnega srednješolskega izobraževanja, za dijake velja obratno. Med maturanti, ki uspešno končajo gimnazijsko izobraževanje je v Sloveniji kar 61 % deklet, kar je 6 odstotnih točk več kot v poprečju v OECD (Slika B3.1.). Splošni programi omogočajo neposreden prehod na terciarno raven, poklicni in strokovni ne vedno, omogočajo pa prehod na trg dela.

Terciarno izobrazbo v Sloveniji ima 57 % mladih žensk, starih 25–34 let, medtem ko je delež moških nižji za 21 odstotnih točk, kar uvršča Slovenijo med države z največjim razkorakom med spoloma pri doseganju terciarne izobrazbe med OECD državami, kjer dosega to izobrazbo 52 % žensk in 39 % moških) ter je povprečni razkorak malo manj kot

13 odstotnih točk (Tabela A1.2.). Razlike med spoloma so tudi pri izboru področja študija. Izrazito več moških se odloča za področja naravoslovja, tehnologije, matematike in IKT (STEM), več žensk pa za zdravstvene in izobraževalne vede. Slednje se v Sloveniji kaže bolj kot povprečno v OECD. Med učiteljskim kadrom na vseh ravneh izobraževanja skupaj je v Sloveniji 22 %, v OECD državah pa 30 % moških (Tabela B52). Praviloma ženske zaslužijo manj kot moški ne glede na doseženo izobrazbo – njihov zaslužek v povprečjih OECD predstavlja okoli 76–78 % plače moških. V Sloveniji je razkorak med plačo žensk in moških manjši, saj ženske zaslužijo 83–86 % plače moških (Slika A4.1.).

Slika 3: Porazdelitev novink terciarnega izobraževanja po STEM področjih, 2013 in 2019

1. Reference year 2017.

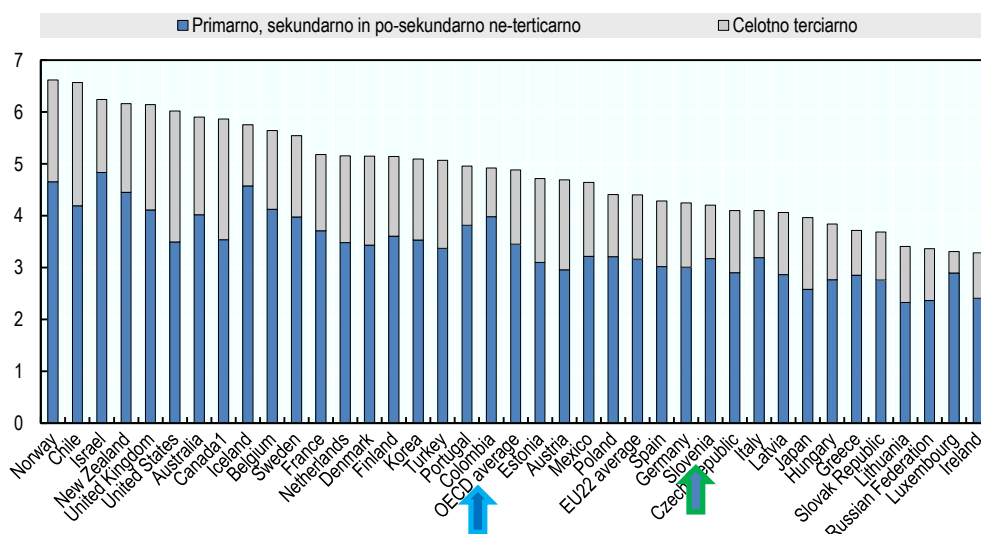
Vir: EAG 2021, Slika B4.3.

EAG 2021 prinaša tudi vrsto kazalnikov o finančnih virih, vloženi v izobraževanje, o učinkih izobraževanja, o obsegu pouka za učence, o učiteljih in ravnateljih, njihovih plačah, učni in delovni obveznosti, in prvič tudi podatke o deležu tistih, ki prenehajo opravljati učiteljski poklic, ter informacije o sistemih določanja obsega in načina zagotavljanja javnih sredstev za osnovnošolsko raven izobraževanja.

2. Izdatki za izobraževanje v deležu BDP stabilni

Slovenija je iz javnih, zasebnih in mednarodnih virov skupaj za delovanje izobraževalnih ustanov od predšolske do visokošolske ravni v letu 2018 namenila enak delež kot v letu pred tem, to je 5,3 % BDP (Tabeli C2.1. in B2.3.). Tudi v OECD se povprečje ni spremenilo, a je za 0,5 odstotne točke višje kot v Sloveniji. V Sloveniji smo za delovanje vrtcev namenili 1,1 % BDP, kar je več kot povprečje v OECD, ki je bilo 0,9 %. Na drugih ravneh izobraževanja skupaj (od primarne do terciarne) je Slovenija namenila nižji delež BDP od povprečja OECD.

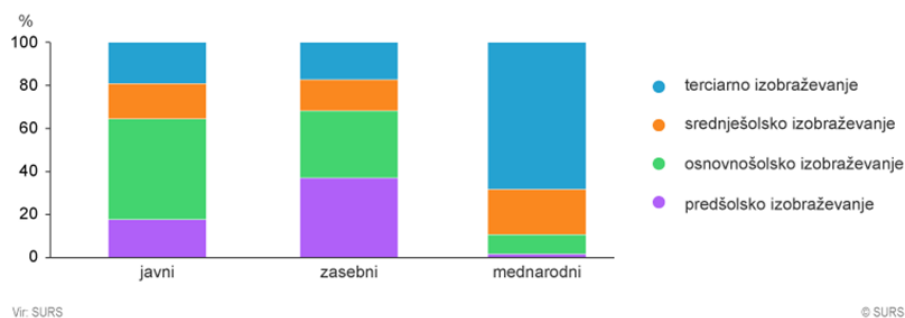
Slika 4: Celotni izdatki za izobraževalne ustanove v deležu BDP, 2018

Vir: EAG 2021, Slika C2.1.

Javni, zasebni in mednarodni izdatki za izobraževalne ustanove so tudi v letu 2018 predstavljali podoben delež kot v letih prej tako v Sloveniji kot tudi v OECD. Nekaj več kot tri četrtine izdatkov se je za vrtce v letu 2018 v Sloveniji zagotovilo iz javnih sredstev, v OECD pa pet odstotnih točk več (Tabela B2.3.). Za ostale do-terciarne ravni skupaj predstavljajo javni izdatki devet desetih vseh izdatkov v Sloveniji, enako je povprečje v OECD. Na terciarni ravni je bilo v kolaču vseh izdatkov v Sloveniji javnih izdatkov 84 %, v OECD pa 66 %. Podatki v EAG kažejo, da so gospodinjstva za formalno izobraževanje prispevala na predšolski ravni v Sloveniji (23 %) več kot v OECD (17 %), podobno na osnovno- in srednješolski ravni skupaj (Slovenija 9 %, OECD 8 %), na terciarni ravni pa je delež izdatkov, ki so jih imela gospodinjstva, v Sloveniji nižji (7 %) od povprečja v OECD državah (22 %) (Tabela C3.1.).

Slika 5: Struktura javnih, zasebnih in mednarodnih izdatkov za izobraževalne ustanove po ravneh izobraževanja, Slovenija, 2018

Vir: [SURS](#)

Kot je zapisano v Poudarkih OECD za Slovenijo, "so letni izdatki na učenca za izobraževalne ustanove pokazatelj naložbe držav v vsakega posameznega učenca." Slovenija je v letu 2018 za osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje skupaj porabila na učenca oziroma dijaka 9.584 USD (izraženo v paritetah kupne moči) v primerjavi s povprečno 10.454 USD v OECD državah¹. Na terciarni ravni je Slovenija vložila 14.060 USD na študenta, kar je 3.005 USD manj, kot je povprečje OECD (Tabela C1.1.). Letni izdatki za otroka v vrtcu so v Sloveniji znašali 9.731 USD, v OECD pa povprečno 10.118 USD (Tabela B2.3.).

Če primerjamo podatke o izdatkih na učenca, izražene v BDP na prebivalca, je slika za Slovenijo ugodnejša – od osnovnošolske do terciarne ravni je Slovenija namenila za izobraževalne ustanove na učenca, dijaka oziroma študenta 27 % BDP na prebivalca, države OECD pa povprečno eno odstotno točko manj. Po ravneh so izdatki predstavljali za osnovnošolsko in srednješolsko raven skupaj 25 % BDP na prebivalca v Sloveniji in 23 % v OECD², za terciarno izobraževanje (skupaj z raziskovanjem) v Sloveniji 36 %, v OECD pa 37 % BDP na prebivalca (Tabela C1.4.).

Med letoma 2012 in 2018 so se izdatki na učenca od osnovnega do terciarnega izobraževanja povečevali s povprečno letno rastjo 1,6 % v OECD državah. V Sloveniji so izdatki za izobraževalne ustanove rasli v povprečju 0,2 % letno, število učencev, dijakov in študentov se je v tem obdobju v povprečju povečalo za 0,3 % na leto. To je povzročilo negativno povprečno letno stopnjo rasti izdatkov na študenta v tem obdobju v obsegu –0,1 %. V OECD je število učencev, dijakov in študentov letno raslo za 0,1 %, celotni izdatki za ustanove pa so letno rasli povprečno 1,7 %, kar je povezano s pozitivno rastjo izdatka na učenca, dijaka, študenta za 1,6 % na leto. (Tabela C1.3.)

Tako v Sloveniji kot v povprečju držav OECD je v letu 2018 za osnovnošolsko in srednješolsko² izobraževanje skupaj delež tekočih izdatkov predstavljal 92 % od zasebnih in javnih izdatkov, enako velja za terciarno izobraževanje v Sloveniji. V državah OECD je bil delež tekočih izdatkov za terciarno izobraževanje manjši, znašal je 89 % (Tabela C6.1.). Od tekočih izdatkov države največji delež namenjajo plačilu osebja v izobraževalnih ustanovah – v Sloveniji smo za plačilo učiteljev in drugih delavcev za vse ravni izobraževanja, brez predšolske vzgoje, namenili 77 % tekočih izdatkov, v OECD pa povprečno 3 odstotne točke manj (Tabela C6.2.).

3. Letno število ur poučevanja slovenskih učiteljev, njihove plače in plače ravnateljev pod povprečjem OECD, vzgojitelji so v igralnicah več kot v povprečju OECD

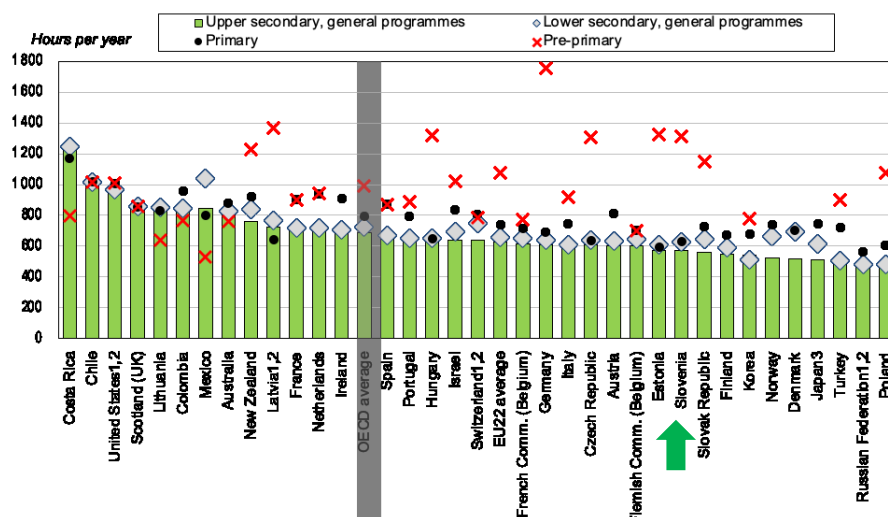
Tako v Sloveniji kot tudi v ostalih državah OECD je trend padanja letnega števila ur poučevanja vzgojiteljev/učiteljev glede na raven izobraževanja. Pri nas so v povprečju

¹ V OECD vključuje tudi po-sekundarno neterciarno izobraževanje.

vzgojitelji v neposrednem stiku z otroki v igralnicah letno 1314 ur, kar je več kot v povprečju v državah OECD (989 ur).

V primarnem (1. do 6. razred) in nižjem sekundarnem (7. do 9. razred) izobraževanju poučujejo učitelji enako število ur (627 ur), medtem ko je zahtevano letno število ur v povprečju držav OECD višje in različno za obe stopnji izobraževanja, 791 ur v primarnem in 723 ur v nižjem sekundarnem izobraževanju. Manj od naših učiteljev v nižjem sekundarnem izobraževanju poučujejo učitelji na Finskem (589 ur) in Poljskem (483 ur). Tudi v višjem sekundarnem izobraževanju v splošnih programih (srednja šola, v Sloveniji gimnazija) je pri nas zahtevano število ur poučevanja učiteljev (570 ur) nižje kot v povprečju držav OECD (685 ur). Vendar je kar nekaj evropski držav, kjer učitelji na tej ravni poučujejo manj ur na leto kot učitelji v Sloveniji, in sicer, na Slovaškem, Finskem, Danskem, Poljskem in v Ruski federaciji. (Slika D4.1.)

Slika 6: Število ur poučevanja na leto po ravneh izobraževanja, 2020

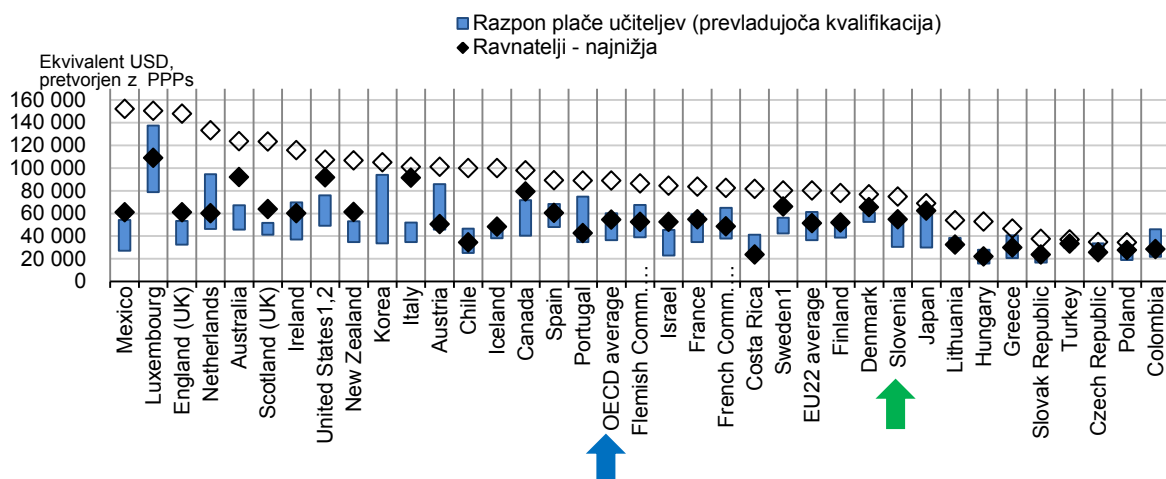

Vir: EAG 2021, Slika D4.1.

V državah OECD dosega izplačane plače učiteljev (2020) v povprečju od 81 % (na predšolski ravni) do 96 % (na splošni višji sekundarni ravni) povprečne plače terciarno izobražene osebe z zaposlitvijo za polni delovni čas, v starosti od 25 do 64 let. V Sloveniji so v letu 2019 izplačane plače učiteljev, izražene v deležu povprečne plače terciarno izobražene osebe, v povprečju nižje od OECD povprečja za leto 2020 – plača učitelja v gimnaziji dosega 93 % povprečne plače, plača učitelja predmetnega pouka v osnovni šoli 88 %, plača učitelja razrednega pouka pa 86 % povprečne plače zaposlenega s terciarno izobrazbo. Na predšolski ravni pa je v Sloveniji v letu 2019 dosegla povprečna izplačana plača vzgojitelja 72 % povprečne plače terciarno izobraženega. Izplačane plače ravnateljev v slovenski osnovni šoli, ki izvaja tako primarno kot nižje sekundarno izobraževanje, dosega 133 % plače terciarno izobražene osebe, na primarni ravni v OECD povprečno 128 % in na nižji sekundarni 137 % plače terciarno izobražene osebe. Plača ravnateljev

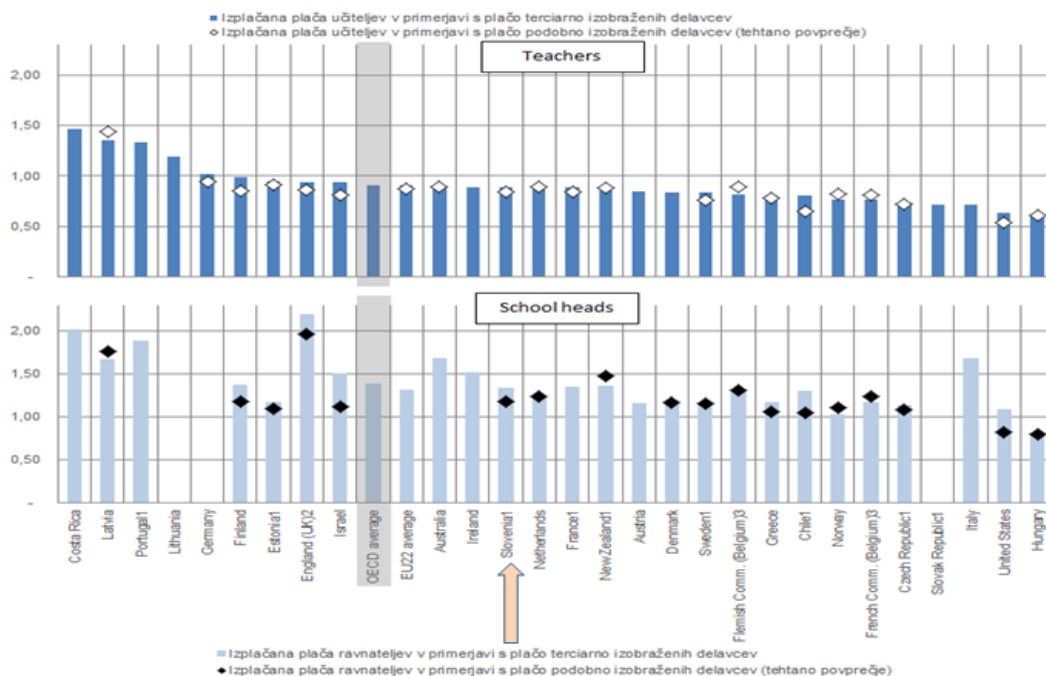
srednješolskega splošnega izobraževanja v Sloveniji predstavlja 138 % v OECD pa 146 % terciarno izobražene osebe. Ob tem je potrebno poudariti, da so podatki o izplačanih plačah v Sloveniji in še v 9 drugih državah za leto 2019, za eno državo za 2018, ostale države so poročale o plačah v letu 2020. (Tabela D3.2.)

Slika 7: Najnižja in najvišja zakonsko določena plača učiteljev in ravnateljev v nižjem sekundarnem izobraževanju², 2020

Vir: EAG 2021, Slika D3.4.

Slika 8: Primerjava izplačanih plač učiteljev in ravnateljev v nižjem sekundarnem izobraževanju s plačami terciarno izobraženih delavcev³

Vir: EAG 2021, Slika D3.1.

² Slovenija: podatki so za učitelje predmetnega pouka v osnovni šoli, 2019.

³ Slovenija: podatki so za učitelje predmetnega pouka in ravnatelje osnovnih šol, leto 2019

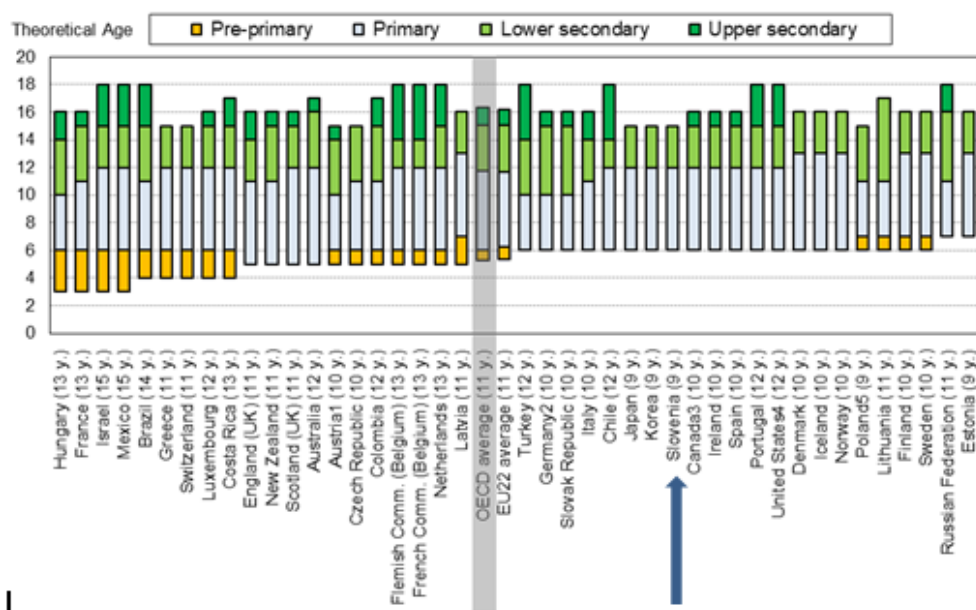
4. Trajanje obveznega izobraževanja v Sloveniji v povprečju držav OECD

Slovenija po obsegu trajanja obveznega izobraževanja med državami OECD ne izstopa. Obvezno izobraževanje traja 9 let, enako dolgo kot v povprečju držav OECD. Krajše obvezno izobraževanje, 8 let, imajo v sedmih državah (na Poljskem, Madžarskem, v Latviji, Turčiji, Avstriji, Belgiji in Italiji) in le v petih državah daljše, v Litvi, na Islandiji, Norveškem, Danskem (10 let) in v Avstraliji (11 let). (Slika D1.1) Tako pri nas kot v povprečju držav OECD primarno izobraževanje (1.–6. razred) traja 6 let in nižje sekundarno (7.–9. razred) 3 leta. Trajanje primarnega izobraževanja se giblje v povprečju v državah OECD od štirih let v Avstriji, Nemčiji, na Madžarskem, v Litvi, na Poljskem, v Ruski federaciji, na Slovaškem in v Turčiji do sedem let v Avstraliji, na Danskem, Islandiji, Norveškem in Škotskem. Nižje sekundarno izobraževanje traja od dveh let v Čilu ter flamskih in francoskih skupnostih v Belgiji do petih let v Nemčiji, Ruski federaciji in Slovaški republiki ter šest let v Litvi (Tabela D1.2).

Med 42 sistemi ima 27 sistemov v obvezno izobraževanje poleg primarnega in nižjega sekundarnega izobraževanja vsaj v delu trajanja vključeno tudi višje sekundarno izobraževanje (srednješolsko), 22 sistemov pa predšolsko raven vzgoje in izobraževanja (vrtec) in višje sekundarno izobraževanje (Annex3_KazalnikD_SlikaX3.D1.1). Ureditev, ki v obvezno izobraževanje zajema le primarno in nižje sekundarno izobraževanje, tako kot v Sloveniji, poznajo še v 6 državah na Japonskem, v Koreji, na Danskem, Irskem, Norveškem in v Estoniji.

V povprečju držav OECD otroci vstopajo v primarno izobraževanje stari 6 let. V štirih državah, Angliji, Avstraliji, na Škotskem in Novi Zelandiji pričnejo primarno izobraževanje otroci s petimi leti. Na Poljskem, Finskem, Švedskem in v Litvi pričnejo otroci obiskovati primarno izobraževanje s sedmimi leti, vendar so pred tem obvezno vključeni eno leto v vrtec. Le v Estoniji in v Rusiji začnejo s primarnim izobraževanjem pri sedmih letih in pred tem niso vključeni v obvezno predšolsko vzgojo.

Slika 9: Obvezno splošno izobraževanje po ravneh izobraževanja, 2021

Vir: EAG 2021, Slika X3.D1.1.

5. Dosežena raven izobraževanja prispeva k bolj zdravemu življenjskemu slogu in daljšemu življenju

Rezultati izobraževanja se poleg doprinosa k zaposlenosti, dohodku, prispevku BDP kažejo tudi v socialnih izidih, ki zadevajo zdravje, blagostanje, družbeno udeležbo in podobne vidike, ki prispevajo k večji družbeni povezanosti in skladnemu družbenemu razvoju.

Letošnja izdaja EAG v razdelku o socialnih izidih izobraževanja prinaša podatke o povezanosti izobraževanja s pričakovano življenjsko dobo posameznikov, pa tudi o debelosti, prehranskih navadah in gibanju.

Za tridesetletnike v Sloveniji je razlika v pričakovani življenjski dobi med tistimi, ki niso dosegli srednješolske izobrazbe, in tistimi, ki so dosegli terciarno izobrazbo, v povprečju 4 leta. V povprečju je torej v Sloveniji ta razlika manjša kot v OECD, kjer znaša 5 let. (Tabela A6.1., Slika A6.1.)

Glede na doseženo raven izobrazbe je v državah OECD zaznati tudi razlike v debelosti posameznikov, saj je delež debelih terciarno izobraženih odraslih v starosti 25 do 64 let v vseh državah manjši kot pri tistih z nižjimi ravnmi izobrazbe. V Sloveniji so z raziskavo SILC (*European Survey on Income and Living Conditions*) leta 2017 zabeležili 24 % debelih odraslih, starih 24–64 let z manj kot srednješolsko izobrazbo (25 % v povprečju OECD) in 9 % debelih s terciarno izobrazbo (14 % OECD). Še posebej navzdol od povprečja OECD odstopa delež terciarno izobraženih debelih žensk v Sloveniji (6 %), ki je za 7 odstotnih točk nižji od povprečja OECD (13 %). (Tabela A6.3., Slika A6.3.).

Bolje kot v povprečju OECD se slovenski prebivalci izkažejo pri varovalnem dejavniku fizično aktivnega življenjskega sloga. Glede na podatke raziskave EU- SILC iz leta 2017, tako v povprečju OECD kot v Sloveniji, raven udeležbe v vsaj 180 minutni fizični aktivnosti na teden narašča z ravno izobrazbo. V Sloveniji o tovrstni fizični aktivnosti poroča 47 % odraslih v starosti 25–64 let, ki niso dosegli srednješolske izobrazbe (40 % v OECD), 57 % odraslih s srednješolsko izobrazbo (48 % v OECD) in 67 % odraslih s terciarno izobrazbo (56 % v OECD) (Tabela A6.5, Slika A6.5).

6. Vpliv epidemije COVID na izobraževanje

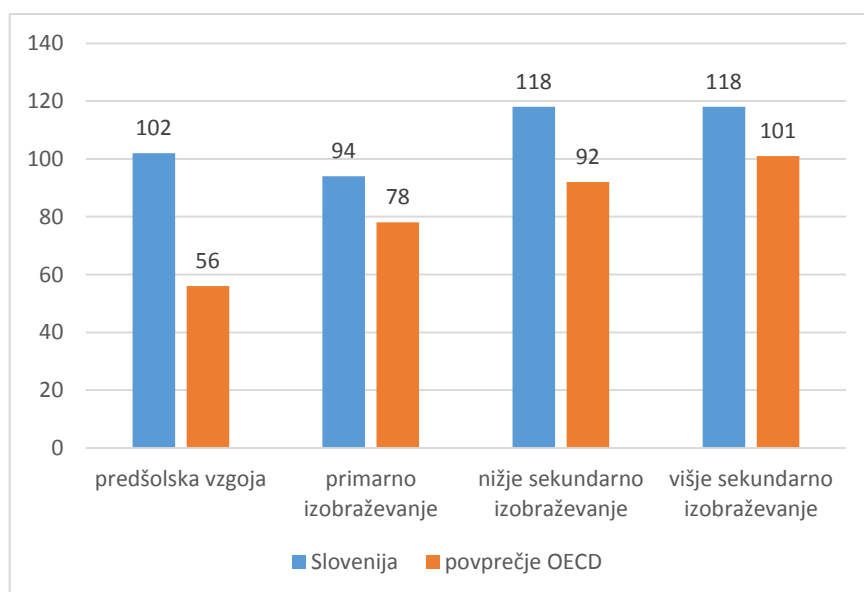
OECD je ob izdaji zbornika EAG pripravil tudi publikacijo o vplivu epidemije na izobraževanje "[The State of Global Education: 18 Months into the Pandemic](#)" in poudarke za posamezne države. V njih povzema tudi ugotovitve glede vpliva epidemije COVID 19 na izobraževanje, ki večinoma niso objavljene v zborniku EAG in v veliki meri temeljijo na podatkih, zajetih v posebna poročila držav za obdobje od začetka epidemije do 20. maja

2021 o odzivih na pandemijo v sodelovanju organizacij OECD, UNECO, UNICEF in Svetovne Banke.⁴

V času pandemije COVID-19 do bile šole in vrtci v Sloveniji zaprte dlje kot v povprečju držav OECD

V Sloveniji so v času pandemije vrtci in šole popolnoma zaprle svoja vrata za daljše obdobje, kot so jih zaprle v povprečju države OECD. Med 1. januarjem 2020 in 20. majem 2021 so bili vrtci, ne upoštevajoč ureditev nujnega varstva, v povprečju zaprti 102 dni (v povprečju OECD 56 dni), kar 8 dni več kot so bile zaprte šole v primarnem izobraževanju (1. do 6. razred), 94 dni (v povprečju OECD 78 dni). Slovenija, Nemčija in Irska so edine države, ki so imele vrtce zaprte dlje kot šole v primarnem izobraževanju. V istem obdobju so bile šole v nižjem (7. do 9. razred) in višjem (srednja šola) sekundarnem izobraževanju za vse učence in dijake v Sloveniji zaprte 118 dni (v povprečju OECD za nižje sekundarno izobraževanje 92 dni in za višje sekundarno izobraževanje 101 dan).

Slika 10: Število dni polnega zaprtja izobraževalnih institucij od 1. 1. 2020 do 20. 5. 2021

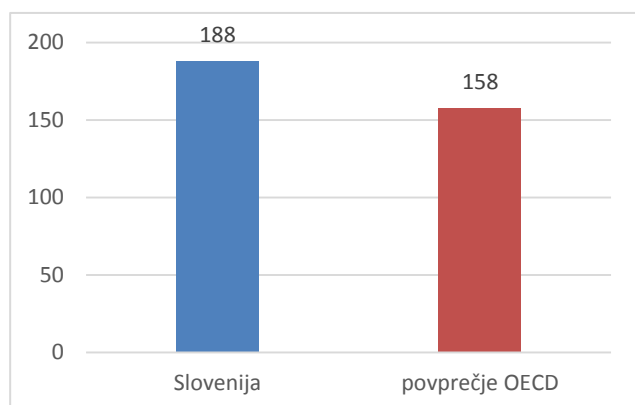

Tudi v času, ko so bile šole delno odprte, se večina dijakov srednješolskega (višjega sekundarnega) izobraževanja ni stalno izobraževala v šoli. V šoli so se stalno izobraževali le dijaki zaključnih letnikov (glede na trajanje programa – 4 ali 3 leta) in vsi dijaki programov nižjega poklicnega izobraževanja. Ostali dijaki so se izmenično izobraževali po modelu C, en teden v šoli in en teden na daljavo tako, da je bila pri pouku polovica teh dijakov oziroma oddelkov. Tako so se ti dijaki delno izobraževali na domu še nadaljnjih 70

⁴ Survey on National Education Responses to COVID-19 School Closures. <http://covid19.uis.unesco.org/school-closures-survey/> in OECD (2021), The State of School Education: One Year into the COVID Pandemic, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/201dde84-en>.

dni (več kot OECD, kjer so bile šole delno zaprte v povprečju 57 dni), v letu 2020 je bilo tako 27 dni (enako kot OECD 27 dni), v letu 2021 pa 43 dni (več kot OECD, 30 dni). V povprečju so se ti dijaki od januarja 2020 do maja 2021 izobraževali na domu kar 188 dni.

Slika 11: Skupno število dni delnega in polnega zaprta izobraževalnih institucij višjega sekundarnega izobraževanja od 1. 1. 2020 do 20. 5. 2021

Povečan delež mladih, starih 18–24 let, ki niso v izobraževanju in so brez zaposlitve

Kljub krizi v zaposlovanju, ki jo je povzročila pandemija, države OECD v povprečju niso zabeležile velikega porasta deleža mladih v starosti 18–24 let, ki niso niti zaposleni niti v izobraževanju (NEET). V povprečju držav OECD je ta delež mladih narasel z 14,4 % v 2019 na 16,1 % v 2020. V Sloveniji, kjer je ta delež sicer pod povprečjem OECD, smo zabeležili porast za eno odstotno točko in sicer z 9,6 % v letu 2019 na 10,6 % v letu 2020. Povečanje se ni zgodilo na račun padca udeležbe te starostne kohorte v izobraževanju, saj je med letoma 2019 in 2020 delež 18–24-letnikov, vključenih v izobraževanje, celo narasel s 63 % na 66 %. Po drugi strani je upadel delež te starostne kohorte mladih, ki niso v izobraževanju, a so zaposleni in sicer s 27 % v letu 2019 na 24 % v letu 2020 (Tabela A2.2.).

Izrazit padec udeležbe v izobraževanju odraslih

V povprečju so države OECD zabeležile 27 % padec deleža udeležbe v izobraževanju odraslih med drugim kvartalom leta 2019 in drugim kvartalom leta 2020 (ko je bila intenziteta pandemije v večini držav največja). V Sloveniji je bil med tema obdobjema padec udeležbe 25–64-letnikov v formalnem ali neformalnem izobraževanju še izrazitejši, saj se je število udeležencev v Sloveniji znižalo za 55 %, še navaja OECD v poudarkih za državo (Tabela A7.4.).

7. Mladi v ciljih trajnostnega razvoja, povezanih z izobraževanjem

Že nekaj let je v publikaciji EAG tudi poglavje o uresničevanju Ciljev trajnostnega razvoja (SDG) po Agendi 2030, sprejeti leta 2015 v okviru Združenih narodov. Še posebej je v središču četrti cilj trajnostnega razvoja, ki je namenjen izobraževanju in želi "zagotoviti vključujoče in pravično kakovostno izobraževanje ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja". Spremlja, do katere mere države zagotavljajo dostopnost, kakovost in pravičnost v izobraževanju in podobno kot sicer program INES. Poglavje SDG za EAG 2021 še posebej obravnava vidike, kot so vključenost v izobraževanje, učni rezultati in usposabljanje učiteljev za raznolikost v razredu.

Za več informacij si oglejte še dodatna gradiva: O zborniku EAG, infografike, ki jih je pripravil OECD, prevedli pa smo jih na MIZŠ.

Vsa gradiva so pripravile sodelavke in slovenske predstavnice v delovnih telesih programa OECD INES – Kazalniki izobraževalnih sistemov, v okviru katerega nastaja publikacija Pogled na izobraževanje.

Pomembne povezave

Osrednja spletna stran: <https://www.oecd.org/coronavirus/en/education-equity>

Povzetki, preglednice in grafični prikazi OECD s celotno publikacijo: <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>

EAG 2021 – inetreaktivna publikacija: <https://read.oecd.org/10.1787/b35a14e5-en?format=html>

Publikacija o vplivu epidemije na izobraževanje "*The State of Global Education: 18 Months into the Pandemic*": <https://doi.org/10.1787/1a23bb23-en>

Predstavitev v živo bo v četrtek, 16. septembra 2021, ob 10.40: https://oecd.tv.webtv-solution.com/8283/or/press_conference_education_at_a_glance_2021.html

Spletni seminar bo v torek, 21. septembra 2021, ob 16. uri: <https://oecdedutoday.com/oecd-education-webinars/#Upcoming>

Primerjave med državami: <https://www.compareyourcountry.org/education-at-a-glance-2021>

EAG na strani OECD Education GPS: <http://gpseducation.oecd.org>